

آیین نامه آموزشی دوره اول متوسطه پیش حرفه ای دانش آموزان با نیازهای ویژه مصوب پانزدهمین جلسه کمیسیون معین شورای عالی آموزش و پرورش تاریخ ۹۷/۳/۲۳

فصل اول- تعریف و اهداف

ماده ۱- تعریف:

دانش آموزان با نیازهای ویژه: دانش آموزانی که به سبب نارسایی جسمی، ذهنی، روانشناختی، هیجانی یا اجتماعی در زمینه یادگیری یا سازگاری با محیط دارای مشکلاتی هستند که شامل دانش آموزان کم توان ذهنی، چند معلولیتی (نارسایی چندگانه)، طیف اُتیسْم با کم توانی ذهنی و هم چنین دانش آموزان آسیب دیده بینایی، آسیب دیده شنوایی، معلول جسمی- حرکتی، اختلال هیجانی- رفتاری و طیف اُتیسْم با هوشبهر عادی می شوند که امکان ادامه تحصیل در مدارس عادی یا خاص خود را ندارند.

تبصره- شیوه نامه چگونگی پذیرش و ثبت نام (کاربرگ های تشخیصی) و تطبیق دروس از سوی سازمان آموزش و پرورش استثنایی تهیه و ابلاغ می شود.

ماده ۲- اهداف

علاوه بر اهداف عمومی دوره اول متوسطه، متناسب با ویژگی ها و توانایی های دانش آموزان با نیازهای ویژه، اهداف خاص (ویژه) این دوره عبارت است از:

- ۱- پرورش زمینه های اخلاقی، دینی و تربیتی دانش آموزان
- ۲- توسعه تجارب و تقویت مهارت های عمومی، شناختی و جسمانی برای بهبود زندگی فردی و اجتماعی دانش آموزان
- ۳- پرورش و توانبخشی قوای جسمانی و روانی دانش آموزان
- ۴- شناخت استعدادها، علایق و رغبت های دانش آموزان و ایجاد زمینه مساعد جهت هدایت حرفه ای دانش آموزان در دوره دوم متوسطه حرفه ای
- ۵- ایجاد آمادگی نسبی در دانش آموزان برای ادامه تحصیل در دوره دوم متوسطه حرفه ای

فصل دوم - ساختار، واحدهای درسی، طول مدت تحصیل، عناوین و جداول درس ها

ماده ۳- آموزش در دوره اول متوسطه پیش حرفه‌ای مبتنی بر نظام سالی واحدی است که دارای ویژگی‌های زیر می‌باشد:

الف) فرآیند آموزش هر درس به طور پیوسته، در طول یک سال تحصیلی انجام می‌شود.
ب) محتوا، ساعات آموزش و میزان تأثیر نمره هر درس در معدل گیری براساس تعداد واحدهای آن درس مشخص می‌شود.

ج) ارزشیابی هر یک از درس‌های این دوره مستقل است و قبولی یا مردودی در هر درس تأثیری بر سایر درس‌ها ندارد.

ماده ۴- مدت دوره آموزش در دوره اول متوسطه پیش حرفه‌ای سه سال است و تعداد واحدهای درسی جهت دریافت مدرک تحصیلی این دوره، حداقل ۷۲ واحد بدون در نظر گرفتن واحد انضباط است که شامل دروس عمومی و انتخابی خواهد بود.

تبصره - طول دوره آموزش برای دانش‌آموزانی که موفق به گذراندن دوره در سه سال نشوند تا دو سال دیگر قابل افزایش است، مشروط بر آن که با سایر مقررات ثبت نام مغایرت نداشته باشد.

ماده ۵- ترک تحصیل قبل از امتحانات نوبت اول و همچنین وقفه تحصیلی جزء سنوات تحصیلی محاسبه نمی‌شود و ترک تحصیل بعد از امتحانات نوبت اول، جزء سنوات تحصیلی موضوع این ماده محاسبه می‌شود.

ماده ۶- از اول مهرماه تا آخر شهریور ماه سال بعد، یک سال تحصیلی محسوب می‌شود. دوره آموزش از اول مهرماه هر سال آغاز و تا پایان اردیبهشت ماه سال بعد ادامه می‌یابد و ارزشیابی پایانی نوبت دوم در خردادماه برگزار می‌شود.

ماده ۷- دانش‌آموزانی که در پایان خرداد ماه هر سال موفق به کسب نمره حدنصاب قبولی در تعدادی از واحدهای درسی ارائه شده به آن‌ها، در آن سال و یا سال‌های قبل نشده باشند، در دوره تابستانی که به این منظور اجرا می‌شود، ثبت نام شده و به صورت حضوری، نیمه حضوری یا غیرحضوری به تشخیص شورای مدرسه دروس مذکور را انتخاب کرده و در ارزشیابی پایانی دوره تابستانی شرکت خواهند کرد.

۷-۱- برنامه آموزشی دوره تابستانی به مدت ۶ هفته اجرا می‌شود و ساعات ارائه هر درس برای دروس حضوری ۴ برابر و برای دروس نیمه حضوری ۲ برابر ساعات آموزش هفتگی آن درس در طول سال تحصیلی می‌باشد. ارزشیابی این دوره در شهریور ماه برگزار می‌شود.

۷-۲- دانش‌آموزانی که در پایان تابستان پایه نهم موفق به گذراندن برخی از درس‌ها نشده باشند، می‌توانند در سال چهارم و پنجم ادامه تحصیل داده و درس‌های باقیمانده از پایه هفتم، هشتم و نهم را بگذارند.

۷-۳- هر دانش‌آموز در دوره تابستانی مجاز خواهد بود حداکثر تا ۱۲ واحد درسی از دروسی را که نمره قبولی کسب نکرده است، انتخاب کند. از این تعداد حداکثر ۹ واحد به صورت حضوری یا نیمه‌حضوری و مابقی به صورت غیر حضوری به تشخیص شورای مدرسه ارائه می‌شود. درانتخاب واحدهای حضوری یا نیمه حضوری اولویت با دروس عملی است.

۷-۴- دوره تابستانی در مدارس برابر دستورالعملی که توسط سازمان آموزش و پرورش استثنایی ابلاغ می‌شود، تشکیل می‌گردد و برگزاری آن به صورت متمرکز با برنامه‌ریزی و هماهنگی قبلی اداره آموزش و پرورش استثنایی در یک یا چند مدرسه بلامانع است.

ماده ۸- دانش‌آموز نمی‌تواند درس‌هایی را که قبلاً نمره قبولی کسب کرده است، به طور مجدد انتخاب کند.

ماده ۹- ساعات حضور دانش‌آموز در برنامه‌های آموزشی، پرورشی و توانبخشی در هر هفته ۳۰ ساعت بوده و برنامه هفتگی واحدهای آموزشی برای ۵ روز در هفته و هر روز ۶ ساعت تنظیم می‌شود. دانش‌آموز موظف است در فاصله زمانی شروع تا پایان برنامه آموزش روزانه، در محل آموزش آن درس حضور داشته باشد.

تبصره - حضور کمتر از ۳۰ ساعت در هفته، برای دانش‌آموزانی که تعداد واحدهای باقیمانده آن‌ها برای اتمام دوره (سال چهارم یا پنجم تحصیل)، کمتر از میزان مجاز می‌باشد، بلامانع است.

ماده ۱۰- رسیدگی به موارد خاص آموزشی و پرورشی دانش‌آموزان با نیازهای ویژه، برابر مصوبات شورای عالی آموزش و پرورش، انجام می‌پذیرد.

ماده ۱۱- عناوین، واحدهای درسی و ساعت هر واحد درس نظری و عملی در هر سال تحصیلی، برابر جداول (۱ و ۲) پیوست ارائه می‌شود.

ماده ۱۲- درس‌های دوره اول متوسطه پیش‌حرفه‌ای بر اساس اهداف و ماهیت آن‌ها به شرح زیر می‌باشد:

۱-۱۲- دروس عمومی: درس‌هایی است که آموختن آن‌ها برای ارتقای مهارت‌های عمومی، توسعه تجارب دانش‌آموز در حیطه‌های اجتماعی، دینی و اخلاقی، اقتصادی، هنری و مهارت‌های روزمره زندگی ضرورت دارد.

۲-۱۲- دروس انتخابی: درس‌هایی است که متناسب با ویژگی‌ها و تفاوت‌های فردی و به منظور پرورش علایق یا رفع نیازهای توانبخشی دانش‌آموزان به آن‌ها ارائه می‌شود.

تبصره ۱- رعایت ترتیب انتخاب درس در آن دسته از درس‌هایی که در طول ۳ سال ارائه می‌شود، الزامی است.

تبصره ۲- تغییر درس انتخابی دانش‌آموز در پایه هشتم و نهم، منوط به موافقت شورای مدرسه و ارائه سطح یک درس انتخابی جدید می‌باشد.

فصل سوم- مقررات ثبت نام و انتقال دانش‌آموزان:

ماده ۱۳- ثبت نام دانش‌آموزان ورودی به مدرسه با حضور پدر یا مادر یا سرپرست قانونی وی انجام می‌گیرد.

تبصره ۱- ثبت نام و تحصیل مجدد دانش‌آموز غیر مشمول نظام وظیفه که ترک تحصیل داشته است، با رعایت سایر شرایط بلامانع است.

تبصره ۲- شیوه‌نامه ثبت نام دانش‌آموزان توسط سازمان آموزش و پرورش استثنایی تهیه و ابلاغ می‌شود.

ماده ۱۴- ثبت نام و تحصیل دانش‌آموزان در مدارس به تفکیک جنسیت انجام می‌گیرد.

ماده ۱۵- حداکثر سن ورود به دوره اول متوسطه پیش حرفه‌ای ۱۸ سال تمام است. ادامه تحصیل دانش‌آموزان پسر مشمول، تابع قوانین و مقررات مربوط خواهد بود. (ملاک محاسبه سن دانش‌آموز برای ثبت‌نام، اول مهرماه هر سال است).

ماده ۱۶- موارد مربوط به انتقال دانش‌آموزان این مدارس، بررسی پرونده‌ها و سایر موارد مطابق با بخشنامه و دستورالعمل‌های جاری وزارت آموزش و پرورش خواهد بود.

ماده ۱۷- دفتر آمار دانش‌آموزان حداکثر تا یک ماه پس از شروع سال تحصیلی یا دوره تابستانی، توسط مدیر مدرسه تکمیل و به وسیله نماینده اداره آموزش و پرورش استثنایی استان برابر مقررات مسدود می‌شود.

فصل چهارم - ضوابط سنجش و ارزشیابی پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان:

ماده ۱۸- ارزشیابی تحصیلی در دوره اول متوسطه پیش حرفه‌ای به منظور بررسی تحقق اهداف زیر انجام می‌شود:

- ۱- دریافت بازخوردهای موثر از میزان کسب کیفیت یادگیری دانش‌آموزان و بهبود، هدایت و ارتقای عملکرد تحصیلی دانش‌آموز در موقعیت‌های مختلف
- ۲- تعیین میزان پیشرفت آموزشی و پرورشی و تغییرات رفتاری دانش‌آموز و آگاه کردن دانش‌آموزان و اولیای آنان از میزان پیشرفت و عملکرد تحصیلی و تربیتی آنان
- ۳- تشخیص نارسایی‌های یادگیری دانش‌آموز و تلاش برای رفع آنها
- ۴- تقویت انگیزه، روحیه تلاش و ایجاد رقابت‌های سالم در دانش‌آموزان
- ۵- سنجش کیفیت محتوای برنامه‌ها و عوامل مؤثر در آموزش از طریق تحلیل نتایج ارزشیابی‌ها به منظور یافتن نارسایی‌ها و رفع آنها
- ۶- حصول اطمینان از تحقق شرایط لازم در دانش‌آموز به منظور ارتقاء به مراحل تحصیلی بالاتر
- ۷- شناسایی نقاط قوت و ضعف و ارزیابی کارایی نظام آموزشی، اصلاح فرآیندها و روش‌ها و زمینه‌سازی برای ارتقای کیفیت آن
- ۸- تشخیص توانایی، استعداد و علاقه دانش‌آموز به منظور هدایت حرفه‌ای وی

ماده ۱۹- ارزشیابی از آموخته‌های دانش‌آموز در هر درس به سه صورت ورودی (آغازین)، تکوینی (مستمر) و پایانی (تراکمی) و با اهداف مشخص شده زیر به عمل می‌آید:

الف - ارزشیابی ورودی (آغازین) به منظور آگاهی از توانایی‌ها و آمادگی‌های قبلی دانش‌آموز برای شروع مناسب فرآیند یاددهی - یادگیری و جبران نارسایی‌ها و کاستی‌های احتمالی دانش‌آموز، توسط معلمان انجام می‌گیرد.

ب - ارزشیابی تکوینی (مستمر) به منظور تقویت اعتماد به نفس، تثبیت آموخته‌های دانش‌آموز، آگاهی معلمان از نقاط قوت و ضعف درسی و نحوه عملکرد دانش‌آموز در فرآیند یاددهی - یادگیری و پرورش روحیه پرسشگری، تفکر، تلاش و فعالیت‌های گروهی، تدارک بازخورد مناسب به معلمان، دانش‌آموزان، اولیا و اتخاذ روش‌های مناسب به منظور بهبود فرآیند یاددهی - یادگیری انجام می‌شود.

ج - ارزشیابی پایانی (تراکمی) به منظور اطمینان از میزان تحقق هدف‌های آموزشی و پرورشی و حصول اطمینان لازم برای احراز شرایط قبولی در هر درس انجام می‌گیرد.

ماده ۲۰- ارزشیابی تکوینی به صورت مستمر از نحوه مشارکت دانش‌آموز در فعالیت‌های یاددهی - یادگیری و به شیوه‌های گوناگون و با تکیه بر آزمون‌های کتبی، شفاهی، عملی، بررسی تکالیف فردی و گروهی، فهرست‌وارسی مشاهده رفتار، میزان فعالیت، تلاش و ... انجام می‌گیرد و نمره این ارزشیابی‌ها در هر ماده درسی در هر سال تحصیلی در دو نوبت تعیین و منظور می‌شود.

تبصره - برای درس‌هایی که در دوره تابستانی به صورت نیمه حضوری ارائه می‌گردد، نمره ارزشیابی مستمر منظور می‌شود.

ماده ۲۱- ارزشیابی پایانی در دو نوبت اول و دوم و براساس جدول پیوست (شماره ۳) انجام می‌شود. ارزشیابی پایانی نوبت اول از حدود پنجاه درصد اول محتوای برنامه درسی و ارزشیابی پایانی نوبت دوم از تمام محتوای برنامه درسی (۵ نمره از محتوای نیمه اول و ۱۵ نمره از محتوای نیمه دوم برنامه درسی) به عمل می‌آید.

تبصره ۱- ارزشیابی پایانی دروس در دوره تابستانی از تمامی محتوای برنامه درسی به عمل می‌آید.

تبصره ۲- ارزشیابی دروس انتخابی به صورت مستمر از مجموعه فعالیت‌های دانش‌آموز در هر نوبت انجام می‌شود.

ماده ۲۲- ارزشیابی تحصیلی و تربیتی دانش آموزان به شرح زیر انجام می شود:

الف) ارزشیابی نوبت اول (لغایت پایان دی ماه)

ب) ارزشیابی نوبت دوم (لغایت پایان خردادماه)

ج) ارزشیابی از دانش آموزان ثبت نام شده در دوره تابستانی (لغایت ۲۰ شهریورماه)

تبصره ۱- ارزشیابی از غایبین موجه خرداد و شهریور، حداکثر دو هفته پس از اعلام نتایج ارزشیابی های مذکور انجام می شود.

تبصره ۲- ارزشیابی ویژه دانش آموزان مشمول ماده ۴۴ این آیین نامه در مهرماه انجام می شود.

تبصره ۳- در ایام ارزشیابی پایانی نوبت اول، کلاس های درس دایر خواهد بود، ولی مدارس می توانند با اخذ مجوز از اداره آموزش و پرورش استثنایی استان، حداکثر به میزان دو هفته متوالی کلاس درس را در نوبت اول تعطیل کنند. در این صورت مدیر مدرسه موظف است مراتب را به صورت مکتوب به اولیای دانش آموزان اطلاع دهد. در ایام برگزاری ارزشیابی نوبت دوم کلاس های درس دایر نمی باشد.

تبصره ۴- در مناطق گرمسیری، ارزشیابی پایانی نوبت اول و دوم به تشخیص کمیسیون خاص استان حداکثر دو هفته زودتر برگزار خواهد شد.

تبصره ۵- مدرسه می تواند با اخذ مجوز از کمیسیون خاص استان از دانش آموزی که به ضرورت به اتفاق والدین خود به خارج از کشور عزیمت خواهد کرد، حداکثر یک ماه قبل از شروع ارزشیابی پایانی، ارزشیابی به عمل آورد.

ماده ۲۳- ارزشیابی هر درس بر مبنای ۲۰ نمره خواهد بود که سهم نمره هر یک از ارزشیابی های تکوینی و پایانی $\frac{1}{4}$ (به استثنای درس های انتخابی) می باشد. در محاسبه نمره سالانه و نمره درس در دوره تابستانی، عدد اعشاری نمرات به شرح زیر تغییر می یابد و در برگ ریز نمرات ثبت و محاسبه می شود:

(۱) کمتر از ۰/۴۹ به ۰/۵

(۲) از ۰/۵۱ تا ۰/۹۹ به یک

تبصره ۱- نمره ارزشیابی هر درس در نوبت اول با احتساب ضریب ۱ و در نوبت دوم با احتساب ضریب ۲ در کارنامه درج می شود.

تبصره ۲- معلم موظف است حداکثر تا پنج روز قبل از برگزاری ارزشیابی پایانی هر نوبت، نمره ارزشیابی تکوینی را به دفتر مدرسه تحویل دهد. در ضمن معلمان باید نتایج ارزشیابی‌های به‌عمل آمده در مورد هر دانش‌آموز را در صورت مرخصی یا انتقال از طریق مدیر مدرسه به معلم جدید تحویل دهند.

تبصره ۳- با توجه به نقش اولیای دانش‌آموزان در فعالیتهای خارج از مدرسه، معلمان می‌توانند در هر نوبت حداکثر تا دو نمره، ارزشیابی تکوینی هر درس را به نظر اولیای دانش‌آموزان اختصاص دهند.

تبصره ۴- در مورد دانش‌آموزانی که در ارزشیابی غایبین موجه شرکت می‌کنند و همچنین در خصوص دانش‌آموزان مشمول ماده ۴۴، نمرات تکوینی آخرین نوبت در احتساب نمرات درسی آنان منظور می‌شود.

تبصره ۵- برای دانش‌آموزی که به علت غیبت موجه فاقد نمره ارزشیابی تکوینی است، نمره ارزشیابی پایانی وی جایگزین نمره ارزشیابی تکوینی می‌شود. این تبصره شامل دروس انتخابی نمی‌شود.

تبصره ۶- نمره ارزشیابی تکوینی دانش‌آموزی که قبل از برگزاری ارزشیابی پایانی با رعایت مقررات از مدرسه‌ای به مدرسه دیگر منتقل شود، توسط معلم مدرسه مقصد بر اساس ارزشیابی‌های وی و ارزشیابی‌های معلم مدرسه قبل (در صورت حضور) تعیین می‌شود.

تبصره ۷- مدیر مدرسه موظف است در طول هر نوبت حداقل یک بار (حدود یک ماه قبل از ارزشیابی پایانی) دانش‌آموز و ولی وی را از وضعیت تحصیلی دانش‌آموز در هر درس مطلع نماید.

تبصره ۸- نمره ارزشیابی دانش‌آموزان در هر درس و در هر نوبت به وسیله معلم در لیست نمره‌ها ثبت و امضا می‌شود و حداکثر ۱۰ روز بعد از پایان ارزشیابی هر نوبت تسلیم دفتر مدرسه می‌شود.

ماده ۲۴- تمامی ارزشیابی‌های تحصیلی این دوره، به صورت داخلی بوده و توسط مدرسه برگزار می‌شود. مدیر موظف است حداکثر دو هفته پس از ارزشیابی پایانی هر نوبت، نتایج ارزشیابی را به اولیا تحویل دهد.

تبصره- اداره آموزش و پرورش استثنایی استان می‌تواند امتحان پایانی نوبت دوم یا دوره تابستانی یک ماده درسی از پایه‌های هفتم، هشتم یا نهم را به صورت هماهنگ برگزار کند.

ماده ۲۵- به منظور کنترل کیفیت آموزش‌های نظری و عملی در دوره اول متوسطه پیش‌حرفه‌ای، سازمان آموزش و پرورش استثنایی دستورالعملی در زمینه ارزشیابی تهیه و ابلاغ می‌نماید.

ماده ۲۶- برای دانش آموز دارای نقص عضو یا بیماری موثری که بیماری اش مانع شرکت وی در امتحانات کتبی، شفاهی و عملی شود، مدیر با نظر شورای مدرسه تسهیلاتی متناسب با نقص عضو یا بیماری او فراهم می کند و در صورت لزوم از ارزشیابی بخشی از آن درس که قادر به انجام آن نمی باشد، معاف می شود. در این صورت سهم نمره این بخش به سایر بخش ها اضافه می شود.

تبصره ۱- مناسب سازی نحوه ارزشیابی پایانی برای دانش آموزان جسمی حرکتی با نظر متخصصین مربوط و تأیید شورای مدرسه بلامانع است.

تبصره ۲- دانش آموزان با مشکلات شدید گفتاری (به جز دانش آموزان آسیب دیده شنوایی) با نظر متخصصین مربوط و تأیید شورای مدرسه، از ارزشیابی بخش قرائت درس های مربوط معاف می شوند.

تبصره ۳- چنانچه دانش آموزی به دلیل بیماری خاص قادر به حضور در جلسه ارزشیابی پایانی نباشد، با درخواست ولی و ارائه گواهی پزشک و با نظر مدیر، یکی از معلمان در خارج از مدرسه از وی ارزشیابی به عمل می آورد.

تبصره ۴- دانش آموزی که در زمان برگزاری ارزشیابی و یا قبل از آن دچار سانحه ای شود به نحوی که قادر به نوشتن نباشد، می تواند از فرد معتمد (به عنوان منشی) که از طرف مدیر مدرسه تعیین می شود، استفاده کند.

ماده ۲۷- ارزشیابی درس تعلیمات دینی دانش آموزان اقلیت های دینی مذکور در قانون اساسی، برابر شیوه نامه های وزارت آموزش و پرورش انجام و نمره آن در دفاتر ثبت ارزشیابی و کارنامه آنان قید می شود. دانش آموزان مذکور از شرکت در ارزشیابی درس قرآن معاف می باشند و در کارنامه آنان برای این درس نمره ای منظور نخواهد شد.

تبصره- در صورت تمایل دانش آموز به شرکت در ارزشیابی تعلیمات دینی اسلامی، منعی برای شرکت وی نخواهد بود.

ماده ۲۸- ارزشیابی از رفتار دانش آموز در هر نوبت بر اساس میزان رعایت مقررات از سوی او، توسط مدیر و با نظرخواهی از معاون، مربی تربیتی، اولیای دانش آموزان و بر اساس گزارش هایاصله از معلمان و سایر کارکنان مدرسه انجام می شود. گزارش وضعیت انضباط به صورت کیفی بوده و شامل یکی از موارد "عالی"، "بسیار خوب"، "خوب"، "نیاز به راهنمایی و تلاش بیشتر" می باشد.

تبصره ۱- نحوه و سهم هریک از عوامل مذکور در تعیین نمره انضباط را شورای مدرسه تعیین می‌کند.

تبصره ۲- چنانچه گزارش وضعیت انضباط دانش‌آموز حاکی از "نیاز به راهنمایی و تلاش بیشتر" باشد، مراتب به اطلاع اولیای دانش‌آموز می‌رسد.

تبصره ۳- وضعیت انضباط در محاسبه معدل ارزشیابی منظور نمی‌شود ولی در کارنامه تحصیلی و دفتر ثبت ارزشیابی درج می‌شود.

تبصره ۴- برای شرکت‌کنندگان در ارزشیابی ورودی (تعیین پایه) نمره انضباط منظور نمی‌شود.

ماده ۲۹- چنانچه معلمی قبل از برگزاری امتحان داخلی، در هر یک از نوبت‌های امتحانی، به هر دلیلی از طراحی سوال‌های امتحانی درس مربوط امتناع کند یا ظرف مدت ۵ روز پس از انجام ارزشیابی، از تصحیح اوراق ارزشیابی به هر علتی خودداری نماید، مدیر مدرسه ضمن گزارش موضوع به اداره آموزش و پرورش استثنایی استان، باید به تشخیص خود طراحی سوال و تصحیح اوراق ارزشیابی را در اختیار یکی از معلمان واجد شرایط قرار دهد.

ماده ۳۰- مهلت اعتراض به نمرات ارزشیابی پایانی، حداکثر ۵ روز پس از اعلام نتیجه آن نوبت خواهد بود. مدیر مدرسه موظف است اوراق ارزشیابی معترضان را جهت تجدید نظر در اختیار معلم مربوط و یا به تشخیص خود در اختیار معلم مربوط و یک نفر دیگر از معلمان همان درس قرار دهد. در صورت اعتراض مجدد و یا اختلاف نظر، نظر معلم سوم از همان درس، تعیین‌کننده و لازم‌الاجراست.

تبصره- نمرات مستمر ارزشیابی تکوینی و نمرات دروس شفاهی و عملی قابل اعتراض نیستند و نمره اعلام شده قطعی است.

ماده ۳۱- پس از برگزاری ارزشیابی پایانی نوبت دوم، دانش‌آموزی در هر درس قبول شناخته می‌شود که دارای شرایط زیر باشد:

الف) نمره ارزشیابی نوبت دوم او در آن درس بدون ضریب، کمتر از ۱۰ نباشد.

ب) نمرات سالیانه آن درس کمتر از ۱۰ نباشد.

تبصره ۱- نمره سالیانه هر درس حاصل جمع نمره نوبت اول و دو برابر نمره نوبت دوم تقسیم بر ۳ خواهد بود.

تبصره ۲- در صورت شرکت دانش آموز در دوره تابستانی، ملاک قبولی وی در هر درس، کسب نمره حداقل ۱۰ می باشد. نمره هر درس در دوره تابستانی، همان نمره پایانی، بدون ضریب خواهد بود.

ماده ۳۲- چنانچه دانش آموزی در ارزشیابی پایانی نوبت اول یا دوم درسی، غیبت غیرموجه داشته باشد، نمره پایانی آن درس صفر محسوب می شود و نمره وی در آن درس از میانگین نمره ارزشیابی تکوینی آن نوبت و نمره صفر تعیین خواهد شد.

تبصره- در درس هایی که ارزشیابی آنها به صورت کتبی، شفاهی یا عملی صورت می پذیرد، نمره هر دانش آموز در هر نوبت به صورت زیر محاسبه می شود :

نمره تکوینی آن نوبت + نمره پایانی (نمره بخشی که حاضر بوده و نمره صفر بخشی که غایب بوده) تقسیم بر عدد ۲

ماده ۳۳- اگر دانش آموزی در ارزشیابی پایانی نوبت اول در یک یا چند ماده درسی غیبت موجه داشته باشد، نمرات امتحان پایانی نوبت دوم وی به جای نمرات پایانی نوبت اول درس های مربوط نیز منظور می شود.

ماده ۳۴- اگر دانش آموزی در ارزشیابی نوبت دوم و یا هر دو نوبت یا دوره تابستانی درسی غیبت موجه داشته باشد، نمره آن درس در محاسبه معدل سالانه یا دوره تابستانی وی لحاظ نخواهد شد.

ماده ۳۵- تشخیص غیبت موجه براساس دلایل و مدارک ارائه شده از طرف دانش آموز در ارزشیابی ها، با شورای مدرسه خواهد بود.

ماده ۳۶- اگر دانش آموزی با عذر موجه در ارزشیابی هیچ یک از مواد درسی نوبت دوم یا دوره تابستانی شرکت نکند، صرف نظر از آن که در نوبت اول نمره داشته یا نداشته باشد، آن سال تحصیلی برای وی وقفه تحصیلی محسوب می شود.

ماده ۳۷- چنانچه دانش آموزی بدون عذر موجه در فاصله زمانی بعد از ثبت نام و قبل از برگزاری ارزشیابی نوبت اول، مدرسه را ترک کند، هر چند که نمره ارزشیابی تکوینی داشته باشد، آن سال تحصیلی برای وی ترک

تحصیل تلقی می‌شود و جز سنوات تحصیلی محسوب نمی‌گردد. اگر دانش‌آموزی بعد از برگزاری ارزشیابی نوبت اول، بدون عذر موجه مدرسه را ترک کند، کارنامه با ذکر مراتب ترک تحصیل برای وی صادر و آن سال جزو سنوات تحصیلی دانش‌آموز محاسبه می‌شود.

ماده ۳۸- از دانش‌آموزی که در ارزشیابی نوبت دوم و یا دوره تابستانی در یک یا چند ماده درسی غیبت موجه داشته باشد، با پیشنهاد مدیر مدرسه و موافقت شورای مدرسه تا دو هفته پس از پایان آن نوبت، ارزشیابی به عمل می‌آید.

ماده ۳۹- دانش‌آموزانی که ارزشیابی آنان به علل مختلف از قبیل حوادث پیش بینی نشده یا بلایای طبیعی برگزار نشده یا اوراق ارزشیابی آنان مفقود یا معدوم گردیده است، می‌توانند با تأیید کمیسیون خاص استان در اولین فرصت و حداکثر تا یک‌ماه پس از پایان زمان ارزشیابی، در ارزشیابی مجدد شرکت نمایند.

ماده ۴۰- دانش‌آموزانی که به دلایل موجه از قبیل شرکت در المپیادها و دوره‌های آموزشی مربوط، مسابقات علمی، فرهنگی، ورزشی و نظایر آن و با تشخیص کمیسیون خاص استان موفق به شرکت در ارزشیابی مربوط نمی‌شوند، می‌توانند علاوه بر استفاده از ماده ۳۸ در نوبت ارزشیابی بعدی هم شرکت کنند و قبولی آنان به عنوان قبولی در ارزشیابی نوبت قبل محسوب خواهد شد.

ماده ۴۱- تمامی کسانی که یکی از بستگان درجه اول آنها در طول سال تحصیلی شهید، اسیر یا مفقود می‌شود و همچنین دانش‌آموزانی که یکی از بستگان درجه اول آنها در فاصله یک ماه قبل از آغاز ارزشیابی نوبت دوم یا دوره تابستانی فوت می‌شود، می‌توانند علاوه بر نوبت‌های ارزشیابی مذکور در یک نوبت ارزشیابی دیگر همراه با غایبین مجاز شرکت کنند. نمره این ارزشیابی جایگزین نمره پایانی نوبت دوم یا دوره تابستانی خواهد شد.

ماده ۴۲- نمره ارزشیابی نوبت‌های اول، دوم، دوره تابستانی و وضعیت انضباط حداکثر یک ماه پس از پایان ارزشیابی در دفتر ثبت ارزشیابی مدرسه و کارنامه تحصیلی دانش‌آموزان در ستون‌های جداگانه به صورت رایانه‌ای ثبت می‌شود.

تبصره - کارنامه دانش‌آموزان و دفتر ثبت ارزشیابی مدرسه حداکثر یک ماه پس از اعلام نتیجه قطعی ارزشیابی به امضای مدیر و مسئول ثبت نمرات می‌رسد و با مهر مدرسه تایید می‌شود.

ماده ۴۳- دانش‌آموزان مشروح زیر با رعایت شرایط سنی مجاز، می‌توانند با درخواست کتبی و تایید مراجع مربوط و معرفی اداره آموزش و پرورش استثنایی استان، در ارزشیابی نوبت دوم یا دوره تابستانی پایه مورد نظر شرکت کنند و در صورت قبولی در تمامی درس‌های آن پایه، می‌توانند با رعایت سایر شرایط و مقررات، در پایه بعدی ادامه تحصیل دهند.

۱- دانش‌آموزان با نیازهای ویژه که قسمتی از تحصیلات خود را در مدارس خارج از کشور گذرانده‌اند که با برنامه دوره اول متوسطه پیش‌حرفه‌ای مطابقت ندارد یا هیچگونه مدرک تحصیلی که میزان تحصیلات خارجی آنان را مشخص کند، نداشته باشند.

۲- دانش‌آموزانی که بخشی از مدارک تحصیلی آنان در اثر حوادثی از قبیل سیل، زلزله، جنگ، آتش سوزی و ... از بین رفته باشد و هیچ‌گونه سابقه‌ای از مدرک تحصیلی آن‌ها وجود نداشته باشد. (با تایید اداره آموزش و پرورش مبدا مبنی بر وقوع حادثه)

۳- پناهندگان به کشور جمهوری اسلامی و رانده‌شدگان از سایر کشورها که به صورت قانونی در ایران سکونت دارند (افرادی که دارای اجازه اقامت مورد تأیید وزارت کشور هستند) ولی مدرک قابل قبولی برای ارزشیابی در دست ندارند.

تبصره ۱- چنانچه دانش‌آموزی در ارزشیابی ورودی تعیین پایه، موفق به دریافت نمره قبولی از تمامی درس‌ها نشود، مدرسه می‌تواند از دانش‌آموز در پایه پایین‌تر ارزشیابی به عمل آورد.

تبصره ۲- در صورت قبولی این افراد در پایه‌های هشتم یا نهم، همه مواد درسی پایه یا پایه‌های قبل به صورت قبول بدون نمره پذیرفته می‌شود.

تبصره ۳- نمرات ارزشیابی ورودی تعیین پایه قبول شدگان در ستون ملاحظات دفتر امتحانات آن سال و کارنامه تحصیل آنان ثبت می‌شود. شماره معرفی‌نامه با اشاره به ماده ۴۳ این آیین‌نامه در ستون ملاحظات درج و توسط مدیر مدرسه امضا و مهر می‌شود.

تبصره ۴- برای این قبیل از دانش‌آموزان نمره انضباط و نمره درس‌های انتخابی لحاظ نمی‌شود.

ماده ۴۴- چنانچه دانش‌آموزی در پایه نهم دوره اول متوسطه پیش‌حرفه‌ای تا پایان تابستان همان سال تحصیلی، حداکثر در دو ماده درسی موفق به کسب نمره حد نصاب قبولی نشود، می‌تواند در ارزشیابی مهرماه همان سال همراه با غایبین موجه دوره تابستانی شرکت نماید و در صورت احراز شرایط قبولی در آن درس یا درس‌ها، گواهینامه پایان دوره برای وی صادر می‌شود.

ماده ۴۵- دانش‌آموزی فارغ‌التحصیل دوره اول متوسطه پیش‌حرفه‌ای شناخته می‌شود که در تمامی واحدهای درسی (حداقل ۷۲ واحد درسی) قبول شده باشد.

ماده ۴۶- برای محاسبه معدل کل نمرات هر دانش‌آموز در پایان دوره اول متوسطه پیش‌حرفه‌ای، تعداد واحدهای هر درس در نمره قبولی آن درس (نوبت دوم یا دوره تابستانی و یا امتحان مهرماه)، ضرب و مجموع حاصل ضرب‌های به‌دست آمده بر مجموع واحدهای این درس‌ها تقسیم می‌شود.

ماده ۴۷- به دانش‌آموزی که طبق مفاد این آیین‌نامه موفق به گذراندن تمامی واحدهای درسی دوره اول متوسطه پیش‌حرفه‌ای شود، با رعایت سایر ضوابط، گواهی‌نامه پایان تحصیلات دوره اول متوسطه پیش‌حرفه‌ای خاص دانش‌آموزان با نیازهای ویژه اعطا می‌شود.

ماده ۴۸- برای دانش‌آموزانی که موفق به فارغ‌التحصیلی از دوره اول متوسطه پیش‌حرفه‌ای می‌شوند، کاربرد هدایت حرفه‌ای تکمیل و صادر می‌گردد. فارغ‌التحصیلان این دوره، در صورت دارا بودن ضوابط و شرایط، می‌توانند در دوره دوم متوسطه حرفه‌ای ادامه تحصیل دهند.

ماده ۴۹- نمونه اسناد و مدارک تحصیلی دانش‌آموزان از سوی سازمان آموزش و پرورش استثنایی تهیه و به ادارات آموزش و پرورش استثنایی استان‌ها ابلاغ می‌شود.

ماده ۵۰- در هر سال تحصیلی، دفتر ارزشیابی مدرسه باید حداکثر تا پایان آبان ماه تنظیم شده و توسط نماینده اداره آموزش و پرورش استثنایی استان، بررسی و برابر مقررات مربوط پس از تأیید، پلمپ و مسدود شود.

ماده ۵۱- اوراق ارزشیابی‌های پایانی نوبت دوم و دوره تابستانی حداکثر به مدت شش ماه بعد از پایان سال تحصیلی نگهداری و سپس برابر مقررات امحا می‌شود، ولی دفاتر ثبت نتایج ارزشیابی (دفتر امتحانات) و لیست ریز نمرات دبیر مدرسه به طور دائم نگهداری می‌شود.

ماده ۵۲- با متخلفان در ارزشیابی، طبق آیین‌نامه رسیدگی به تخلفات امتحانی مصوب شورای عالی آموزش و پرورش رفتار می‌شود.

ماده ۵۳- نظارت بر برگزاری ارزشیابی‌های پیشرفت تحصیلی دوره اول متوسطه پیش‌حرفه‌ای، به عهده سازمان آموزش و پرورش استثنایی می‌باشد.

فصل پنجم - شیوه هدایت حرفه‌ای دانش‌آموزان و ضوابط آن:

ماده ۵۴- اداره آموزش و پرورش استثنایی استان با همکاری مدیران، مشاوران و مددکاران اجتماعی مدارس، در طول هر سال تحصیلی خط‌مشی‌های توسعه و تعدیل ظرفیت هر رشته مهارتی را براساس نیازهای شغلی مناطق، علاقه، توانایی، استعدادها و تقاضاهای دانش‌آموزان و اولیای آنان و پس از تأیید اداره کل آموزش و پرورش استان به سازمان آموزش و پرورش استثنایی اعلام می‌کند. سازمان آموزش و پرورش استثنایی کشور اطلاعاتی را که به این ترتیب حاصل می‌شود، در تدوین خط‌مشی‌های هدایت حرفه‌ای منظور خواهد کرد.

ماده ۵۵- مدیر مدرسه با همکاری انجمن اولیا و مربیان و سایر نیروهای متخصص مربوط، تمامی اولیای دانش‌آموزان پایه نهم را مطابق تقویم اجرایی، به مدرسه دعوت می‌کند و ضمن توضیح اهداف نظام آموزش دوره دوم متوسطه حرفه‌ای، میزان نیاز جامعه به مهارت‌های مختلف، اهمیت هر یک از رشته‌های مهارتی و ملاک‌های پذیرش دانش‌آموزان با نیازهای ویژه، آنان را راهنمایی می‌کند و پس از برگزاری جلساتی در نیمه دوم فروردین ماه، نمون برگ مربوط (نظر والدین دانش‌آموزان در مورد رشته مهارتی دانش‌آموز) را به آنان ارائه و در نیمه اول اردیبهشت جمع‌آوری می‌نماید.

ماده ۵۶- مشاور باید با همکاری دبیر راهنمای آموزش و نیروی توانبخشی در طول دوره اول متوسطه پیش‌حرفه‌ای به‌طور گروهی و انفرادی طی جلساتی با دانش‌آموزان، اطلاعات مورد نیاز را درخصوص

رشته‌های مهارتی دوره دوم متوسطه حرفه‌ای، مشاغل مرتبط و... در اختیار آنان قرار دهد و سپس نمون برگ مربوط (نظرخواهی از دانش‌آموز) را در نیمه دوم فروردین پایه نهم به آنان تحویل و در نیمه اول اردیبهشت جمع‌آوری کند.

ماده ۵۷- گروه هدایت حرفه‌ای متشکل از دبیران دروس کار و فناوری و هنر، راهنمای آموزشی، مشاور و مربیان توانبخشی، مطابق با شیوه‌نامه ارسالی از سوی سازمان آموزش و پرورش استثنایی پس از بررسی پیشنهاد تحصیلی دانش‌آموز، کاربرگ‌های نظرخواهی از دانش‌آموز و اولیای وی و کاربرگ‌های مربوط به الزامات رشته‌های مهارتی، نظر خود را در مورد رشته مهارتی دانش‌آموز به ترتیب اولویت اعلام می‌کنند.

ماده ۵۸- مسئولیت حسن اجرای هدایت حرفه‌ای دانش‌آموزان و تأیید نهایی نمون برگ هدایت حرفه‌ای به عهده مدیر مدرسه می‌باشد.

ماده ۵۹- نمون برگ هدایت حرفه‌ای باید در زمان فارغ التحصیلی دانش‌آموزان دوره اول متوسطه پیش حرفه‌ای صادر شود و پس از تأیید و امضای مدیر مدرسه با دعوت از اولیای دانش‌آموز در اختیار آنان قرار گیرد.

تبصره ۱- دانش‌آموزی که شرایط ورود به دوره دوم متوسطه حرفه‌ای را کسب نکرده است، می‌تواند جهت بررسی مجدد و تجدید نظر تا پایان شهریورماه به مدرسه محل تحصیل خود مراجعه کند و مدیر مدرسه موظف است کاربرگ‌های هدایت حرفه‌ای دانش‌آموز را جهت بررسی بیشتر به اداره آموزش و پرورش استثنایی استان ارسال نماید.

تبصره ۲- چنانچه دانش‌آموز شرایط رشته‌ای را کسب کند که در محل سکونت وی نباشد، باید با نظر گروه هدایت حرفه‌ای به رشته دیگری هدایت شود.

جدول شماره ۱: عناوین و ساعت واحدهای درسی دوره اول متوسطه پیش حرفه‌ای

پایه نهم			پایه هشتم			پایه هفتم			نام درس			
ساعت			واحد			ساعت				واحد		
جمع	عملی	نظری	جمع	عملی	نظری	جمع	عملی	نظری		جمع	عملی	نظری
۲	-	۲	۲	-	۲	۲	-	۲	۲	-	۲	تعلیمات دینی و قرآن
۵	۳	۲	۴	۲	۲	۵	۳	۲	۴	۲	۲	مهارت‌های اجتماعی - اقتصادی
۴	-	۴	۴	-	۴	۴	-	۴	۴	-	۴	ادبیات فارسی
۱	-	۱	۱	-	۱	۱	-	۱	۱	-	۱	تفکر و سبک زندگی
۳	-	۳	۳	-	۳	۳	-	۳	۳	-	۳	ریاضی *
۲	-	۲	۲	-	۲	۲	-	۲	۲	-	۲	علوم تجربی و بهداشت
۷	۶	۱	۴	۳	۱	۷	۶	۱	۴	۳	۱	کاروفناوری
۲	۲	-	۱	۱	-	۲	۲	-	۱	۱	-	هنر
۲	۲	-	۱	۱	-	۲	۲	-	۱	۱	-	تربیت بدنی
۲	۲	-	۲	۲	-	۲	۲	-	۲	۲	-	درس های انتخابی **
۳۰	۱۵	۱۵	۲۴	۹	۱۵	۳۰	۱۵	۱۵	۲۴	۹	۱۵	جمع

*محتوای درس ریاضی در دو سطح دشواری تدوین شده است که براساس توانایی و پیش‌آموخته‌های فراگیران ارائه خواهد شد.

** عناوین درس های انتخابی در جدول شماره ۲ درج شده است.

جدول شماره ۲ : عناوین و ساعت درس های انتخابی دوره اول متوسطه پیش حرفه ای

درس انتخابی						
ساعت			واحد			نام درس
جمع	عملی	نظری	جمع	عملی	نظری	
۱	۱	-	۱	۱	-	توانبخشی ۱
۱	۱	-	۱	۱	-	توانبخشی ۲
۱	۱	-	۱	۱	-	توانبخشی ۳
۱	-	۱	۱	-	۱	زبان انگلیسی ۱
۱	-	۱	۱	-	۱	زبان انگلیسی ۲
۱	-	۱	۱	-	۱	زبان انگلیسی ۳
۱	-	۱	۱	-	۱	زبان عربی ۱
۱	-	۱	۱	-	۱	زبان عربی ۲
۱	-	۱	۱	-	۱	زبان عربی ۳
۱	۱	-	۱	۱	-	صنایع دستی ۱
۱	۱	-	۱	۱	-	صنایع دستی ۲
۱	۱	-	۱	۱	-	صنایع دستی ۳
۱	۱	-	۱	۱	-	بازی های آموزشی و تربیتی ۱
۱	۱	-	۱	۱	-	بازی های آموزشی و تربیتی ۲
۱	۱	-	۱	۱	-	بازی های آموزشی و تربیتی ۳

جدول شماره ۳: نحوه ارزشیابی درس‌های دوره اول متوسطه پیش حرفه‌ای

ردیف	نام درس	نوع ارزشیابی
۱	تعلیمات دینی و قرآن	شفاهی - کتبی
۲	مهارت‌های اجتماعی - اقتصادی	کتبی - عملی
۳	ادبیات فارسی	قرائت فارسی (خواندن و درک مطلب)
		املا فارسی
		انشا فارسی
۴	ریاضیات	کتبی - عملی
۵	علوم تجربی و بهداشت	کتبی - عملی
۶	کاروفناوری	کتبی - عملی
۷	هنر	عملی
۸	تربیت بدنی	شفاهی - عملی
۹	تفکر و سبک زندگی	کتبی - عملی
۱۰	انضباط	کیفی